

Maatschappelijke Agenda:

Ambitie en kaders voor het Sociaal Domein 2018 – 2021

20 februari 2018
Opstellers:
Wendy Snijders
Cathy Venselaar
Team Samenleving

Maatschappelijke agenda: ambitie en kaders voor het sociaal domein 2018 - 2021

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	3
1.1.	Beleidskader 'Maatschappelijke Agenda (MAG)'?	3
1.2.	Wat is er vernieuwend aan deze MAG?	3
1.3.	Invloedssferen van gemeentelijk beleid	5
2.	Ambitie en hoofdthema's van de MAG	6
2.1.	Draagkracht en draaglast	6
2.2.	Ambitie	8
2.3.	Hoofdthema's	10
3.	De MAG in relatie tot overig gemeentelijk beleid	13
3.1.	Toekomstblik	13
3.2.	Verbinding met andere domeinen	14
4.	Uitwerking van de thema's: doelstellingen en maatschappelijke opgaven	15
5.	De MAG in de praktijk: werk in uitvoering	17
5.1.	Nieuwe uitvoeringspraktijk: van beleidskaders naar uitvoeringsagenda's	17
5.2.	Zo zijn onze Wijkse manieren!	18
5.3.	Resultaten monitoren	20
Bijlagen		22
1.	De maatschappelijke opgaven die voortvloeien uit de Maatschappelijke Agenda	22
2.	Overzicht van wettelijke taken en 'oude' nota's in het sociaal domein	27
3.	Format voor gesprekken inzake de uitvoeringsagenda	29
4.	Toekomstblik en Maatschappelijke Agenda	30
5.	Cijfers over thema's in de Maatschappelijke Agenda	34
6.	Participatiematrix regiegemeente.	46

1. Inleiding

1.1. Beleidskader 'Maatschappelijke Agenda (MAG)'

De MAG is het beleidskader voor het volledige sociaal domein. Het vervangt de afzonderlijke beleidsnota's en biedt kaders voor de gemeente voor de periode 2018-2021. Op basis hiervan gaan we als gemeente het gesprek aan met (gesubsidieerde) partners, regiogemeenten en inwoners over hoe de doelstellingen uit de MAG gerealiseerd kunnen worden.

Waarom is dit beleidskader nodig?

De gemeente heeft veel nieuwe taken en verantwoordelijkheden gekregen op het gebied van jeugd, zorg en werk: de jeugdhulp is overgedragen, de Wet maatschappelijke ondersteuning is uitgebreid en vanuit de Participatiewet hebben meer doelgroepen ondersteuning nodig om (vrijwilligers)werk te vinden.

Deze taken worden grotendeels uitgevoerd door onze partners: stichting Binding en loket Wijk, de Regionale Sociale Dienst (RSD) en Biga. Daarnaast zijn er contacten en contracten met tal van maatschappelijke partijen. En dat gaat goed: de basisvoorzieningen zijn beschikbaar, zorg en ondersteuning zijn ingekocht en er is ervaring opgedaan met vernieuwende zorgverlening en de inzet van vrijwilligers.

Toch kan er nog meer samenhang en verbinding worden aangebracht. Vooral binnen het sociaal domein: de relatie tussen ondersteuning en zorg met welzijn, onderwijs, gezondheid, veiligheid, sport en cultuur. En daarbuiten, met het ruimtelijk en economisch domein.

Om afwegingen te kunnen maken voor de gemeentelijke inzet is een integraal beleidskader noodzakelijk. Met de MAG hebben we zo'n kader en kunnen we onze rol als gemeente vervullen door te sturen op doelen en opgaven en niet meer op uitvoeringsactiviteiten. De MAG is het toetsingskader waarlangs we de resultaten van de uitvoering leggen.

1.2. Wat is er vernieuwend aan deze MAG?

De MAG gaat uit van een andere relatie tussen gemeente en inwoners. Inwoners zijn in eerste instantie zelf aan zet om hun leven op orde te krijgen en te houden. Als dat niet lukt, kan ondersteuning nodig zijn, tijdelijk of langer durend. Niet enkel door het toekennen van hulp of ondersteuning, maar ook door te zorgen dat er voldoende voorzieningen zijn die de draagkracht van inwoners versterken, zoals sport en cultuur. Sport en cultuur worden daarmee niet meer gezien als beleidsdoel maar als middel om een beter, gezonder of leuker leven te hebben.

Tot voor kort werd er beleid opgesteld voor vaste doelgroepen opgesteld: ouderen, jongeren, sporters, gehandicapten, mensen zonder betaalde baan, mantelzorgers, vrijwilligers etc. Dat is achterhaald en niet effectief. Het gaat er niet om of iemand oud is, of werkloos. Het gaat erom in hoeverre iemand kans ziet de dagelijkse uitdagingen in het leven het hoofd te bieden. En lukt dat niet, dan moet ondersteuning zo samenhangend mogelijk plaatsvinden.

Daarvoor zijn vernieuwende oplossingen nodig, met uitvoeringspartners die bereid zijn om over de eigen muurtjes heen te kijken, tegelijk met een andere bejegening van inwoners. Het vergt ook meer inzet op vroegsignalering en preventie.

Deze MAG vervangt alle beleidsnota's van de afgelopen jaren, van sport tot Wmo, van jeugdbeleid tot veiligheid- en gezondheidsbeleid en vrijwilligersbeleid. Ook legt dit document verbindingen tussen thema's en opgaven die zich de komende jaren zullen voordoen binnen en direct buiten het sociaal domein. Dat is nodig om zo effectief en efficiënt mogelijk te werken aan de integrale opgaven en houdt ons scherp op het behalen van de doelstellingen.

Bijlage 2 geeft een overzicht van de beleidsnota's die deze MAG vervangt.

Andere werkwijze gemeente

De werkwijze van de gemeente verandert mee. Vanuit onze positie als regiegemeente kunnen wij, afhankelijk van de situatie, verschillende rollen innemen. Dit vergt keuzes en kaders: waarop richt de gemeente zich vooral de komende jaren, waarom en vanuit welke rol? Waarop wordt inzet van uitvoeringspartners gevraagd? Welke opgaven zien we met elkaar?

De gemeente is niet meer overal van, en zit ook niet op de stoel van de uitvoerder. De richting wordt bepaald met de opgaven in deze MAG (het '**wat**'). Als gemeente zullen wij nog meer 'loslaten' dan voorheen als het gaat om de uitvoering (het '**hoe**').

1.3. Invloedssferen van gemeentelijk beleid

Een aantal wettelijk verplichte taken valt onder onze verantwoordelijkheid. Daarnaast zijn er taken die niet onder onze verantwoordelijkheid vallen of waarop wij niet of nauwelijks invloed hebben, maar waarvan de gevolgen wel een relatie hebben met onze eigen taken. Een voorbeeld daarvan is de Wet langdurige zorg en relatie tot de Wmo. Onze ambitie en opgaven moeten aansluiten op de invloedssfeer die we als gemeente hebben. Dit inzicht is van belang om reële doelen te kunnen nastreven. Voor het sociaal domein ziet de mate van invloed er als volgt uit:

2. De ambitie en hoofdthema's van de MAG

De ambitie van deze MAG past bij de maatschappelijke ontwikkelingen die op ons afkomen, onze rol als regiegemeente en het belang om integraal beleid op te stellen. Er is daarbij gekeken naar ordening van opgaven en doelstellingen, en er is gelet op feiten, cijfers, cliëntgegevens en input vanuit het werkveld. De begrippen 'draagkracht' en 'draaglast' zijn leidend.

2.1. Draagkracht en draaglast

De meeste mensen redden zich prima. Zij zijn in staat om de uitdagingen in het dagelijks leven het hoofd te bieden. Dat heeft alles te maken met hun draagkracht en hun draaglast.

Draagkracht is een optelsom van de hulpbronnen waarover mensen beschikken. Dat kunnen hulpbronnen zijn in de *persoonlijke sfeer* (goede fysieke en psychische gezondheid, financiële zelfredzaamheid, goede relatie, veiligheid, eigen regie, zingeving, geschikte woning etc.) maar ook in de *sociale sfeer* (een goed netwerk, vrijwilligerswerk, mantelzorg, deelname aan sport, cultuur, etc.) of de *maatschappelijk-economische sfeer* (werk en scholing, inkomen, toegang tot welzijnsvoorzieningen etc.).

Met draaglast bedoelen we de problemen en barrières die mensen in hun leven tegenkomen in de *persoonlijke sfeer*, de *sociale sfeer* of de *maatschappelijk-economische sfeer*. Deze kunnen zowel permanent zijn (bijvoorbeeld een handicap) als tijdelijk (zoals tijdelijke werkloosheid, een overlijden in directe kring, tijdelijke ziekte of schulden).

Mensen kunnen optimaal functioneren als zij beschikken over het vermogen om met de fysieke, emotionele en sociale levensuitdagingen om te gaan en zoveel mogelijk de eigen regie te voeren over hun leven'¹.

Wat zijn dit voor vermogens die hen daartoe in staat stellen? Wat helpt mensen om hun draagkracht op peil te houden?² En waarop zouden we ons dus moeten richten?

Persoonlijk levensdomein:

- beschikken over probleemoplossend vermogen
- beschikken over gezondheidsvaardigheden
- vermogen om zelf de regie te voeren
- veerkracht.

Sociaal levensdomein:

- beschikken over een sociaal netwerk
- deelname aan het sociale leven.

¹ Institute of positive health, 2016.

² Verwey Jonker Instituut, 2015.

Maatschappelijk-economisch levensdomein:

- beschikken over voldoening gevend werk
- beschikken over een goede woning en een prettige, veilige woonomgeving
- financiële zelfredzaamheid
- beschikbaarheid publieke voorzieningen
- beschikking over zelfontplooiing en zingeving.

De persoonlijke draaglast en draagkracht kunnen altijd veranderen, tijdelijk of permanent: iemand kan ziek worden, zijn baan kwijtraken, de staatsloterij winnen, kinderen krijgen, nieuwe vrienden maken etc.

Als draagkracht en draaglast, zeker langere tijd, niet in balans zijn, is de kans op kwetsbaarheid groter. Dit kan leiden tot ondersteuningsvragen. De mate waarin mensen kans zien om eigen hulpbronnen in te zetten, heeft invloed op hun vermogen om structureel op eigen benen te staan.

Mensen regelen veel zelf, in eigen kring. Of ze gebruiken de algemene voorzieningen die beschikbaar zijn, zoals onderwijs, welzijn en sport. Als dat onvoldoende tot resultaat leidt, kunnen ze een beroep doen op ondersteuning of zorg. De gemeente heeft op dat gebied wettelijke taken, maar kan ook eigen keuzes maken.

Het uitgangspunt is dat mensen vrijwel altijd over enige draagkracht beschikken, ook al is de draaglast hoog. In onze participatiemaatschappij kunnen inwoners elkaar ook bijstaan, kan vrijwel iedereen iets bijdragen.

Niet iedereen redt het op eigen kracht. Een groep kwetsbare inwoners in Wijk bij Duurstede heeft een hoge draaglast en een zeer beperkte draagkracht. Dit vraagt om een deugdelijk, sterk vangnet, voldoende inzet op preventie en signalering, en ketens met effectieve samenwerking.

Voorbeelden hiervan zijn ex-cliënten beschermd wonen, langdurig werklozen, jongeren met een arbeidsbeperking, personen met verward gedrag of psychische problemen, multi-problem-gezinnen, mensen met chronische beperkingen, licht verstandelijk beperkten zonder netwerk, en mantelzorgers met zware verzorgingstaken.

Kwetsbaarheid

Met het begrip 'kwetsbare inwoners' bedoelen we in deze MAG 'inwoners die risico lopen op (tijdelijke of structurele) verstoring van hun balans, vanwege een te hoge draaglast en/of een te beperkte draagkracht'.

Het is zinvol om actief op zoek te gaan naar kwetsbare inwoners. Op die manier kan tijdig preventie plaatsvinden of ondersteuning in gang worden gezet. Vanuit ervaring en onderzoek is veel bekend over de 'vindplaatsen' van kwetsbare inwoners. Die gaan we nog meer benutten. Dat is iets anders dan het 'oude' doelgroepenbeleid. Het is niet meer gericht op een hele groep inwoners (alle ouderen bij voorbeeld) maar op bepaalde inwoners die risico lopen (zoals inwoners met dementie en hun mantelzorgers). Hierbij is het ook van belang om te weten hoe deze mensen te herkennen, te benaderen en hoe hen te ondersteunen of doorverwijzen zodat ze zo snel mogelijk weer op eigen benen staan.

Benutten van draagkracht

Vrijwel iedereen heeft iets te bieden: aan naasten, in de buurt, bij de sportclub of andere vrijwilligersorganisatie. De Wijkse samenleving kan hier baat bij hebben en daarbij doen inwoners zelf nieuwe contacten op, leren van elkaar, doen dingen samen of vangen elkaar op. Dat is goed voor iedereen en voorkomt isolement.

Het benutten van de aanwezige draagkracht gaat niet altijd vanzelf. Het is belangrijk dat mensen bewust worden van hun mogelijkheden om anderen die minder in balans zijn, een beetje te helpen. Gelukkig lukt dit ook zonder inmenging van de gemeente, maar soms vraagt het om 'een klein zetje'. Zo kunnen burens elkaar helpen of kunnen mensen met beginnende dementie meedoen in de sportschool of bij een ouderenactiviteit.

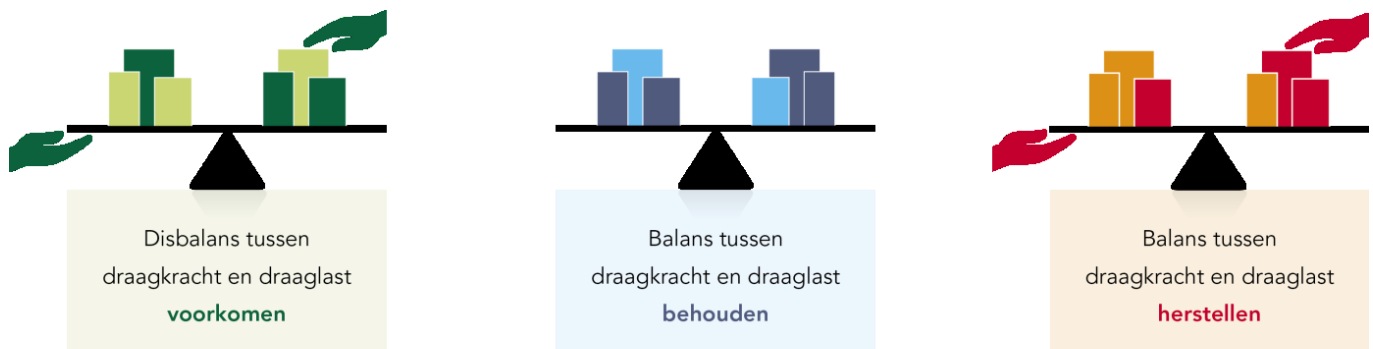
2.2. Ambitie

Dit alles leidt tot een nieuwe ordening van de gemeentelijke taken. Inwoners zijn aanspreekbaar op eigen regie en balans ongeacht leeftijd of levensfase. Gemeente en maatschappelijke partners komen in beeld om disbalans te voorkomen en/ of om mensen te ondersteunen als het niet lukt. Dit vertaalt zich in preventie en vroegsignalering (kwetsbaarheid voorkomen of vroegtijdig opsporen) en het bieden van ondersteuning.

Inwoners die zich prima redden, zullen in de praktijk vooral behoefte hebben aan voorzieningen die toegankelijk zijn en die hen helpen het dagelijks leven prettiger of gezonder te houden, zoals sport- en cultuurvoorzieningen, een goed ingerichte openbare ruimte, de bibliotheek en welzijnsvoorzieningen.

Het één is niet belangrijker dan het ander. Het totale scala moet binnen een gemeente voorhanden zijn. Deels gebaseerd op wettelijke taken, deels op eigen keuzes van gemeente of op initiatieven van maatschappelijke partners.

De visie van de MAG is dan als volgt weer te geven:

BESCHIKBARE DRAAGKRACHT BENUTTEN

De ambitie van deze MAG doet recht aan de eigen verantwoordelijkheid van inwoners, en sluit aan op bovenstaande ordening van gemeentelijke taken.

De inwoners van Wijk bij Duurstede zijn in eerste instantie zelf verantwoordelijk om de uitdagingen van het leven het hoofd te bieden en zelfredzaam te zijn. Daarvoor is een goede balans nodig tussen draagkracht en draaglast.

De gemeentelijke inzet is erop gericht om samen met inwoners en organisaties de draagkracht van inwoners te behouden of te versterken en/of hun draaglast te beperken. Dit vraagt om investeringen in preventie, voorzieningen en passende ondersteuning.

2.3. Hoofdthema's

De uitwerking van deze ambitie vindt plaats aan de hand van drie integrale hoofdthema's.

Thema 1:

'Kansrijk opgroeien en gezond ontwikkelen' (kinderen, jongeren en gezinnen)

De gemeente is bestuurlijk en financieel verantwoordelijk voor alle vormen van jeugdhulp. Onder de Jeugdwet vallen alle jeugdigen, in principe van minus 9 maanden tot 18 jaar - en hun gezinnen³. Behalve ouders kunnen ook andere volwassenen een opvoedkundige rol hebben, zoals familie, buurtbewoners, pedagogisch medewerkers van voorschoolse voorzieningen, leerkrachten in het primair onderwijs en docenten in het voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs.

Daarnaast heeft de gemeente vanuit de Wet publieke gezondheid (Wpg) verplichte taken op het gebied van (Jeugd) gezondheidsbescherming, ziektepreventie en gezondheidsbevordering. Het gaat daarbij niet om individuele aanpak van ziekte, maar om collectieve taken om ziekte en disbalans bij bepaalde risicogroepen te voorkomen. Dit kan gericht zijn op het kind zelf, het gezin of de omgeving daaromheen. Naast preventie kunnen ook voorzieningen vanuit welzijn en sport een bijdrage leveren aan gezond opgroeien en ontwikkelen. Geschikte kinderopvang en goed onderwijs zijn basisvoorwaarden, net als het hebben van een veilig stabiele thuissituatie.

Kinderen zijn afhankelijk van volwassenen, en verdienen een kans om zich te kunnen ontwikkelen en ontplooiën. Zodra deze jongeren zijn opgegroeid tot volwaardige volwassenen, is het van belang dat zij zich goed staande kunnen houden in onze samenleving, dat zij goed kunnen meedraaien. En dat zij vanuit een gezonde, stabiele basis straks weer hun eigen kinderen kunnen opvoeden en grootbrengen. De jeugd vormt de toekomst en daarin hebben volwassenen een belangrijke taak. Kinderen dienen altijd tijdig de juiste, noodzakelijke hulp en ondersteuning te krijgen.

³ Om de overgang na de 18^e verjaardag soepel te laten verlopen, is er voor jongeren die al onder behandeling zijn, een doorloop tot 23 jaar onder de Jeugdwet mogelijk.

Thema 2:

‘Je plek is je vertrek’ (zelfstandig en veilig wonen voor iedereen).

Inwoners wonen langer zelfstandig thuis, ook als ze iets mankeren. Dat is een direct gevolg van het rijksbeleid. Het is aan de gemeenten om dit mogelijk te maken, samen met maatschappelijke partners. Een geschikte en veilige woning is voor alle inwoners een basisvoorwaarde om goed te kunnen functioneren. Het gaat om een combinatie van voldoende geschikte woningen, een veilige buurt, preventie op veiligheid, en ondersteuning waar nodig.

De komende jaren zullen er nog nieuwe, wettelijk verplichte taken bijkomen: de opvang van ex-cliënten beschermd wonen (nu nog ondergebracht bij centrumgemeente Utrecht), opvang en ondersteuning van GGZ-cliënten in de wijk en ondersteuning van dementerende inwoners en hun mantelzorgers. Dit vergt nieuwe en aangepaste ketens, over verschillende domeinen heen (wonen, zorg en veiligheid bijvoorbeeld) en tussen partners vanuit diverse wettelijke regimes (Wmo, Wet langdurige zorg⁴, Zorgverzekeringswet). Dit thema beweegt zich vooral op het terrein van de Wmo, maar hangt ook nauw samen met zorg en wonen.

Thema 3:

‘Meedoen is een must’ (iedereen doet mee en draagt bij aan de Wijkse samenleving).

⁴ De Wet langdurige zorg (Wlz) regelt toegang en opname van mensen die 24-uurs zorg en toezicht nodig hebben. Dat kan thuis, maar vindt ook vaak plaats in een instelling zoals een verpleeghuis.

Meedoen in de samenleving kan op verschillende manieren. Mensen doen mee door te werken, vrijwilligerswerk te verrichten, een opleiding te volgen of gaan naar de dagbesteding te gaan. Meedoen draagt bij aan de geestelijke ontplooiing (zingeving, er toe doen) en aan de sociale ontplooiing (sociale contacten). De sociale binding die hierdoor ontstaat kan leiden tot een netwerk van kennissen en vriendschappen. Dit netwerk is een hulpbron voor informatie en advies, maar ook voor ontspanning en ondersteuning. De buurt is belangrijk. Er valt nog winst te behalen bij het versterken van onderlinge contacten en onderlinge hulp en ondersteuning. Iedereen moet zich veilig en welkom voelen in de buurt, ook mensen met een fysieke of psychische beperking. Inwoners moeten hulp durven vragen aan elkaar als zij dit nodig hebben.

Een goede gezondheid is een belangrijke voorwaarde om te kunnen meedoen. Gezonde inwoners dragen bij aan een gezonde maatschappij. Wie gezond is, participeert makkelijker in de samenleving.

Behalve een geschikte woning (zie hiervoor thema 2) is het beschikken over financiële zelfredzaamheid een absolute voorwaarde om in balans te blijven. Ervaringen en onderzoeken wijzen uit dat aan deze twee voorwaarden niet voldaan wordt, kwetsbare inwoners niet openstaan voor ondersteuning op andere terreinen.

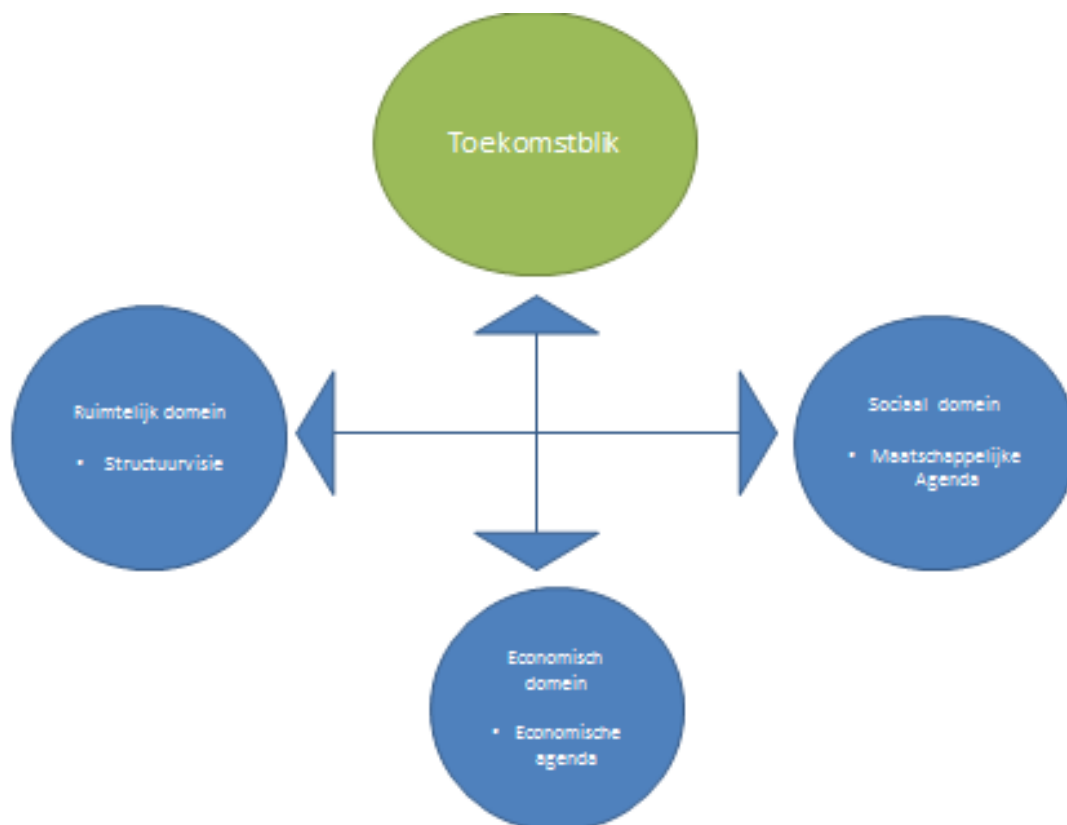
3. De MAG in relatie tot overig gemeentelijk beleid

3.1. Toekomstblik

De MAG staat niet op zichzelf. De wens om inzicht te krijgen in de strategische hoofdthema's voor de hele gemeente heeft geleid tot het project Toekomstblik. Vanuit Toekomstblik zijn strategische keuzes gemaakt en invloeden bepaald die richting geven aan gemeentelijke prioriteiten voor de komende tien jaar. Onder deze strategische paraplu zijn ook de verbindingen tussen de domeinen beschreven. Daardoor komt er zicht op de belangrijkste opgaven waarvoor de gemeente staat.

Onder Toekomstblik komen per domein meerjarenagenda's te hangen. Het sociaal domein is er daar één van. Vanuit de MAG zijn er raakvlakken en dwarsverbanden met andere domeinen, zoals het economisch domein, het ruimtelijk domein en het veiligheidsdomein.

Voor meer informatie over Toekomstblik en de relatie met deze MAG verwijzen wij u naar bijlage 4.

3.2. Verbinding met andere domeinen

Verbinding met het ruimtelijke domein

Het sociaal domein staat in verbinding met het ruimtelijk domein en vice versa. Zo is bijvoorbeeld de wens om te beschikken over voldoende geschikte woningen, een goed ingerichte leefruimte en een veilige woonomgeving van invloed op de draagkracht van inwoners en de leefbaarheid in de wijk. Als kinderen in hun buurt bijvoorbeeld veilig en plezierig kunnen spelen en bewegen, heeft dat ook effect op de gezinnen: ouders ontmoeten elkaar, wat bijdraagt aan de sociale cohesie.

De gemeente beschikt op dit moment niet over één Ruimtelijke Agenda. Er zijn wel verschillende strategische documenten: de woonvisie, de Omgevingsvisie en een Structuurvisie voor de kernen. De Woonvisie (2016 – 2021) bevat onder meer beleidsvoornemens op het thema ‘Wonen op maat’. In jaarlijkse prestatie afspraken tussen gemeente en woningcorporaties vindt verdere uitwerking plaats, met name op onderwerpen die raken aan het thema ‘Je plek is je vertrek’.

Daarnaast is er een Omgevingsvisie Kromme Rijngebied (2016 – 2026) die voor de gemeente Bunnik, Houten en Wijk bij Duurstede een strategische blik op het buitengebied richt.

Verbinding met de MAG ligt vooral in thema’s rond gezondheid en buitengebied.

De Structuurvisie (met een looptijd tot 2020) geeft vooral een ‘bouwagenda’ weer.

In bijlage 1 zijn opgaven opgenomen, die te maken hebben met de verbinding tussen het sociale- en het ruimtelijke domein. Het gaat dan om onderwerpen zoals voldoende geschikte woningen, samenhang in de buurt en het bevorderen van eigen verantwoordelijkheid van inwoners op het gebied van veilig en gezond wonen.

Verbinding met het economisch domein

Het sociaal domein raakt ook het economisch domein en vice versa. Het gaat daarbij vooral om (vormen van) participatie en om gezondheid, zowel geestelijk als fysiek. Wie gezond is, kan werken. Wie beperkingen ondervindt, heeft ondersteuning of een aangepaste werkplek nodig. Ervaringen met vrijwilligerswerk kunnen helpen om in een werkritme te komen of in sociaal opzicht te leren functioneren.

De Economische Agenda (nog in ontwikkeling) en de Maatschappelijke Agenda bieden kansen om elkaars netwerken te leren kennen en benutten. Sommige opgaven in het sociaal domein vragen bijvoorbeeld om inzet van lokale ondernemers.

Tenslotte creëren ondersteuning en zorg veel lokale werkgelegenheid. Knelpunt is momenteel wel het grote tekort aan opgeleid zorgpersoneel. Initiatieven vanuit de Economische Agenda op dit punt zijn dan ook welkom.

In bijlage 1 zijn opgaven opgenomen over onder andere gezondheidsbevordering, preventie op armoede en schulden, bevorderen van vrijwilligerswerk, verzuimpreventie op scholen en een ‘inclusieve arbeidsmarkt’.⁵ Het betreft vooral de verbinding met het thema ‘Meedoen is een must’.

⁵ Daarmee wordt bedoeld: een arbeidsmarkt waarbij werkgevers werkgelegenheid bieden aan werkzoekenden met een (grote) afstand tot de arbeidsmarkt.

4. Uitwerking van de thema's: doelstellingen en maatschappelijke opgaven

In bijlage 1 zijn de ambitie en thema's uitgewerkt in **doelstellingen** en **maatschappelijke opgaven** voor de komende jaren. De keuze voor de opgaven is gebaseerd op onze kennis over inwoners, hun situatie, de Wijkse samenleving en op gegevens over landelijke en regionale ontwikkelingen: wat gaat goed, wat kan beter, wat zien we, wat horen we van inwoners, van onze uitvoeringspartners, wat zien we bij andere gemeenten⁶, wat is de invloed van rijksbeleid, en wat vindt de Adviesraad sociaal domein?

Daarbij is het van belang dat het opgaven zijn die zich binnen de directe invloedssfeer van de gemeente bevinden en haalbaar zijn. Uiteraard is ook rekening gehouden met wettelijke taken.

De **doelstellingen** geven op hoofdlijnen aan waar we de komende jaren heen willen. De **opgaven** zijn daarvan afgeleid en geven aan waar we over vier jaar willen staan. Ze zijn tot stand gekomen tijdens bijeenkomsten met onze maatschappelijke partners en met de Adviesraad sociaal domein.

Als gemeente bepalen wij niet *hoe* we de doelstellingen willen behalen. Het is aan onze maatschappelijke partners om vanuit hun kennis en expertise die vraag te beantwoorden: zie hiervoor het volgende hoofdstuk.

De doelstellingen en opgaven zijn gebaseerd op de visie rond draagkracht en draaglast in hoofdstuk 2 van deze MAG en verbonden met de drie thema's in paragraaf 2.3.

Voornaamste doel is ***het behoud van balans bij inwoners en het benutten van hun draagkracht***: wat kunnen zij doen om zichzelf en anderen in balans te houden?

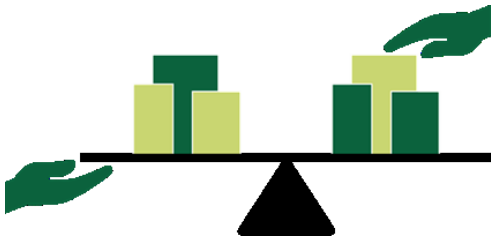

Daarbij horen de volgende doelstellingen:

- Inwoners zijn in staat de uitdagingen op verschillende levensdomeinen het hoofd te bieden.
- Inwoners zijn in staat en bereid om elkaar te helpen.
- Kwetsbare inwoners doen mee naar vermogen.

⁶ Zie o.a. waarstaatjegemeente.nl, cliënttevredenheidsonderzoeken, jaarverslagen van uitvoeringsorganisaties, monitors van de GGD, cijfers en ervaringen van loket Wijk en van Binding.

Echter, ook het **voorkomen van disbalans** (preventie) zal meer aandacht krijgen.

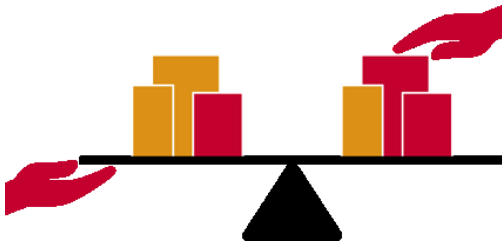

Hierbij horen de volgende doelstellingen:

- Inwoners zijn in staat tot eigen regie en nemen zelf verantwoordelijkheid.
- Inwoners krijgen preventieve ondersteuning om disbalans te voorkomen.

Tenslotte kan **herstel van een verstoorde balans** nodig zijn. Een groot deel van de wettelijke taken binnen het sociaal domein komt hier terug: Participatiewet, jeugdwet en Wmo. De hierbij behorende doelstelling is:

- Er is voldoende ondersteuning en zorg beschikbaar voor inwoners die dat nodig hebben.

Voor verdere uitwerking van de doelstellingen en opgaven verwijzen wij naar bijlage 1.

5. De MAG in de praktijk: werk in uitvoering

5.1. Nieuwe uitvoeringspraktijk: van beleidskaders naar uitvoeringsagenda's

De MAG is het uitgangspunt voor gesprekken tussen gemeente en maatschappelijke partners. Het zijn de richtinggevende kaders voor ons werk binnen het sociaal domein.

Nieuw is dat wij een *regiegemeente* zijn geworden. Als gemeente pakken wij niet langer alles zelf op. We verwachten dat de meeste inwoners veelal zelf in staat zijn om hun eigen leven goed te leiden, uitdagingen het hoofd te bieden en hun eigen verantwoordelijkheid te nemen. Inwoners, maatschappelijke organisaties en andere uitvoeringspartners kunnen ook zonder hulp van de gemeente hieraan een bijdrage leveren en mooie dingen realiseren.

Wat de opgaven voor het sociale domein worden, is in deze MAG vastgelegd. Daar lag een duidelijke regierol voor de gemeente. Maar **hoe** de opgaven door uitvoeringspartners worden opgepakt, is niet enkel aan de gemeente. Wij gaan niet op de stoel van de uitvoerders zitten. Die hebben immers zelf voldoende kennis en expertise.

De vraag is nu: welke huidige projecten en activiteiten moeten we voortzetten, welke moeten worden verbreed, en welke nieuwe initiatieven moeten worden opgezet? Dit alles om de doelstellingen uit de MAG te behalen. De bijbehorende opgaven moeten concreet, helder en waar mogelijk ook meetbaar gemaakt worden. Als nulmeting is een tabel met Wijkse feiten en cijfers toegevoegd (zie bijlage 5).

Wijk bij Duurstede als regiegemeente zal bij de uitvoering van het beleid uit de MAG vanuit verschillende rollen participeren. Die zijn afhankelijk van twee zaken: de mate van betrokkenheid die de gemeente heeft ten aanzien van de maatschappelijke effecten en de mate waarop de gemeente invloed kan uitoefenen op de realisatie van de beoogde effecten. Zo kunnen wij bijvoorbeeld ideeën aandragen, faciliteren, partijen met elkaar in contact brengen, producten inkopen, informatie verstrekken, communicatietrajecten opzetten of subsidies verstrekken. Het is in eerste instantie aan inwoners en instellingen om aan te geven hoe zij kunnen bijdragen aan opgaven en doelstellingen. De gemeente kan toekijken maar ook juist actief deelnemen waar nodig maar zal wel de behaalde resultaten in relatie tot de doelstellingen in het oog houden. Ook voor de interne organisatie zal deze werkwijze gevolgen hebben.

In bijlage 6 zijn de mogelijke rollen vanuit de regiegemeente verder toegelicht.

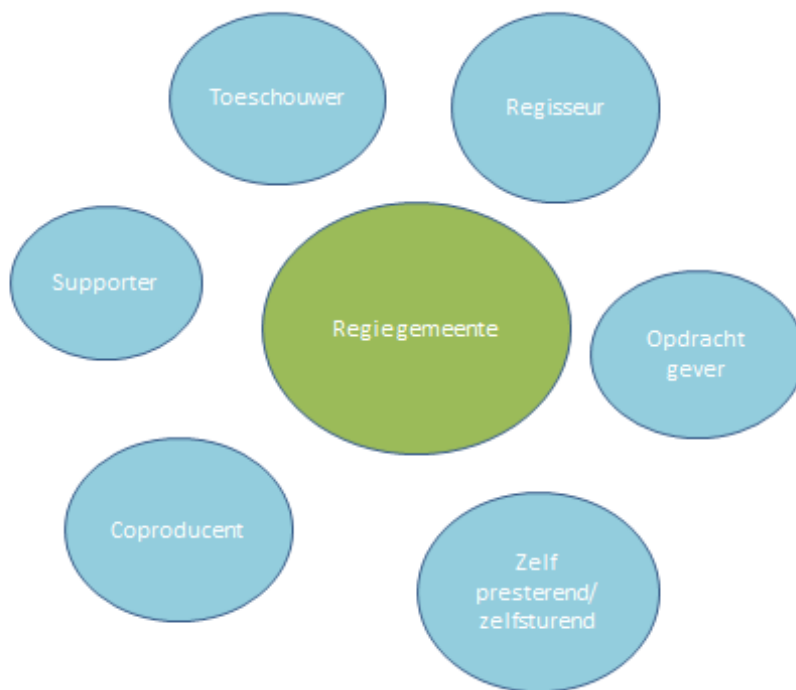
Uitvoeringspartners en inwoners krijgen dus een voortrekkersrol bij de implementatie van de MAG. Dat kan op verschillende manieren. Zoals bij preventie en signalering, door het ontwikkelen van geschikte voorzieningen of door deelname in ondersteuningsketens voor kwetsbare groepen. Maar het kan ook door mee te denken over het bereik van kwetsbare inwoners, actief te zijn als vrijwilliger of mantelzorger, ontbrekende schakels in het lokale aanbod te signaleren en aan te geven hoe inwoners het beste naar een geschikt aanbod kunnen worden toegeleid. In overleg kan zo jaarlijks een uitvoeringsagenda tot stand komen. Dat wil niet zeggen dat we de uitvoering volledig loslaten. Op basis van de 0-metingen in bijlage 5 komen concrete afspraken tot stand, die we gaan volgen en monitoren. Om aan te

geven hoe de uitvoeringsagenda eruit gaat zien, verwijzen we naar bijlage 3: daar is een format opgenomen met bespreekpunten tussen gemeente en maatschappelijke partners.

Ook de verbindingen tussen de MAG en andere gemeentelijke domeinen (het economische en het ruimtelijke domein) krijgen in de uitvoeringsplannen een plek. Zo zijn in de jaarlijkse prestatieafspraken met de woningcorporaties al zaken opgenomen in het kader van 'Je plek is je vertrek' (gezond en veilig wonen).

Maar het kan verder gaan. Verschillende maatschappelijke partners hebben in het voortraject van de MAG aangegeven dat ze een rol zien als 'eigenaar' van bepaalde thema's. Dat vergt de komende jaren een verdere ontwikkeling van nieuwe 'samenspelvormen' tussen organisaties en gemeente, met mogelijk voor beide kanten nieuwe rollen.

Rollen vanuit de regiegemeente Wijk bij Duurstede

5.2. Zo zijn onze Wijkse manieren!

Hoe verloopt de samenwerking tussen gemeente en partijen de komende jaren? Onderstaand overzicht maakt duidelijk wat de 'Wijkse manieren' zijn en welke randvoorwaarden er voor partners gelden om aan de slag te gaan met de opgaven uit de MAG.

Inwoners zijn in eerste instantie zelf verantwoordelijk voor het op peil houden van hun zelfredzaamheid en participatie in de verschillende levensdomeinen.

Het benodigde voorzieningenniveau is zoveel mogelijk lokaal beschikbaar. Waar de Wijkse schaal naar omvang of expertise tekortschiet, vindt samenwerking met de regiegemeenten plaats.

Beschikbare algemene voorzieningen worden zo veel mogelijk benut. Ook door mensen met een beperking.

Preventie staat voorop. Tijdige signalering van knelpunten en het opzetten van goede lokale (en regionale) ketens dragen daaraan bij. Korte lijnen en ketens hebben de voorkeur.

Informatie en advies over voorzieningen, vrijwilligerswerk, (opvoed)ondersteuning, onderwijs, welzijn, wonen en zorg zijn op orde. Het moet zichtbaar en laagdrempelig beschikbaar zijn voor de inwoners. Aanbieders en organisaties zijn hiervoor zelf verantwoordelijk.

Inwoners, vrijwilligers en organisaties kunnen veel betekenen bij het voorkomen en oplossen van problemen en/of het vergroten van zelfredzaamheid en participatie. De gemeente staat open voor nieuwe (bewezen of veelbelovende of vernieuwende) oplossingen en initiatieven.

Sport-, cultuur- en gezondheidsaanbod zijn in te zetten als middel om de draagkracht van inwoners te versterken.

Een integrale aanpak heeft de voorkeur. Bij kwetsbare inwoners met ondersteuningsvragen wordt zo nodig ook gekeken naar knelpunten en oplossingen in andere levensdomeinen. Bij jeugd- en gezinscasussen gaat het dan om 'één gezin, één plan'.

Instellingen worden uitgedaagd om over hun muurtjes heen te kijken en met vernieuwende oplossingen te komen.

Organisaties weten elkaar te vinden en werken (in een keten) samen. Ook als dat niet voor de hand ligt of sprake is van verschillende wettelijke regimes of budgetten. 'Grensvlakdiscussies' mogen niet leiden tot uitstel of afstel van de benodigde ondersteuning.

De gemeente verhoudt zich tot inwoners en instellingen op basis van vertrouwen en gelijkwaardigheid. Dat neemt niet weg dat maatregelen nodig zijn om misbruik van voorzieningen en fraude te voorkomen en aan te pakken.

Waar nodig vindt prioritering plaats, wat kan leiden tot afbouw of verbouw van bepaalde voorzieningen of activiteiten.

Gemeentelijke inzet is een bewuste keuze: het betreft inzet op opgaven die voortvloeien uit wettelijke verplichtingen of autonome keuzes, betaalbaar en effectief zijn, en haalbaar zijn binnen de gemeentelijke financiële kaders.

Kinderen worden zoveel mogelijk betrokken bij het opzetten van nieuw beleid en de uitvoering daarvan als het gaat om jeugd-gerelateerde onderwerpen (bijvoorbeeld de Kinderraad).

Mensen die geïndiceerde zorg aanvragen, kunnen gebruikmaken van gratis cliëntenondersteuning.

Bij doorverwijzing van kinderen en volwassenen door de eerstelijnszorg naar een zorgaanbieder vindt altijd afstemming plaats met Loket Wijk.

5.3. Resultaten monitoren

De komende jaren zullen we de resultaten van de inspanningen bijhouden. Basis daarvoor zijn de 'uitvoeringsagenda's' die tot stand komen in overleg met inwoners, instellingen en andere partijen. Deze uitvoeringsagenda's bevatten de afspraken over **hoe** de doelstellingen te behalen.

Daarnaast zullen we andere manieren van monitoren actief benutten: jaarlijkse cliënttevredenheidsonderzoeken, rapportages van instellingen zoals Binding, loket Wijk en de RSD, overzichten van leerplichtactiviteiten, onderzoeksverslagen van de GGD naar gezondheid en welbevinden van inwoners, en sites als 'waar staat je gemeente'. Dit alles zal een beeld moeten vormen van de mate waarin de opgaven in de praktijk tot resultaten leiden.

Binnen de gemeente is de planning & control-cyclus de plek voor voortgangsrapportages.

Bijlagen

1. De maatschappelijke opgaven die voortvloeien uit de Maatschappelijke Agenda.
2. Overzicht van wettelijke taken en 'oude' nota's in het sociaal domein.
3. Format voor gesprekken inzake de uitvoeringsagenda.
4. Toekomstblik en Maatschappelijke Agenda.
5. Cijfers over thema's in de Maatschappelijke Agenda.
6. Participatiematrix regiegemeente.

Bijlage 1

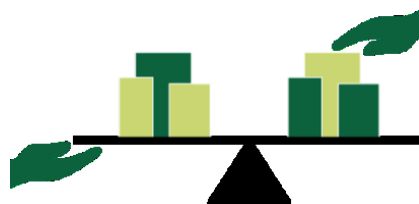
De maatschappelijke opgaven die voortvloeien uit de Maatschappelijke Agenda

Thema 1 Kansrijk opgroeien en gezond ontwikkelen

Thema 2 Je plek is je vertrek

Thema 3 Meedoen is een must

Preventie: *Voorkomen van disbalans*

Doelstellingen

Inwoners zijn in staat tot eigen regie en nemen zelf verantwoordelijkheid

Maatschappelijke opgaven

- Bewustwordingsacties om eigen verantwoordelijkheid te nemen op het gebied van veilig en zelfstandig wonen.
- Bewustwordingsacties om gezond te leven (fysiek en mentaal).
- Inwoners informeren over het aanbod gericht op ontmoeting, vrijetijdsbesteding, sport, cultuur, welzijn, (digitale) ondersteuning en hulp.
- In beeld krijgen van ontbrekende voorzieningen.

Inwoners krijgen preventieve ondersteuning om disbalans te voorkomen

- Weerbaarheid vergroten bij kinderen (t.a.v. alcohol, drugs, pesten, omgaan met social media).
- Signaleren en ondersteunen van jonge mantelzorgers.
- Preventieve interventies op gezondheid (overgewicht, alcohol- en drugsgebruik, gameverslaving) voor scholieren (basisonderwijs en voortgezet onderwijs).
- Verzuimpreventie voor scholieren (basisonderwijs en voortgezet onderwijs).
- Stimuleren van het behalen van startkwalificaties onder jongeren.
- Gericht informatie en advies bieden aan risicogroepen⁷ zodat zij met hun situatie om kunnen gaan.
- Tijdige signalering van inwoners die kwetsbaar⁸ dreigen te raken.
- Preventie gericht op veilig zelfstandig wonen (brand, vallen, inbraak, huiselijk geweld) .
- Preventie gericht op huiselijk geweld bij risicogroepen⁹ .
- Preventie gericht op vereenzaming en isolement.
- Vroegsignalering en preventie gericht op armoede en schulden.
- Ondersteuning aan jongeren bij de stap naar zelfstandig wonen.

⁷ Risicogroepen op disbalans: Inwoners met lage SES^{7*}, mantelzorgers, beginnend dementerenden, multi-problem- gezinnen, mensen met een fysieke, verstandelijke en/ of psychische beperking, statushouders).

⁸ Kwetsbaar: mensen die risico lopen op een (tijdelijke of structurele) verstoring van hun balans, vanwege een te hoge draaglast en/of een te beperkte draagkracht. Zie pag. 8 van deze MAG.

⁹ Risicogroepen huiselijk geweld: gezinnen met lage SES, kinderen in een multi-problem gezin of gezinnen met schuldproblematiek, overbelaste mantelzorgers.

Behoud balans en benutten draagkracht

Doelstellingen

Maatschappelijke opgaven

Inwoners zijn in staat de uitdagingen op verschillende levensdomeinen het hoofd te bieden

- Goede algemeen toegankelijke voorzieningen voor iedereen (ouderen- en jongerenwerk, vrije tijds besteding, sport, cultuur, welzijn, goede inrichting algemene buitenruimte, speelvoorzieningen).
- Voldoende geschikte woningen voor iedereen en een veilige woonomgeving.
- Voldoende (geschikt) aanbod op het terrein van onderwijs en kinderopvang
- Bewust vormgeven van een 'inclusieve arbeidsmarkt'¹⁰.

Inwoners zijn in staat en bereid om elkaar te helpen

- Voldoende en passende mantelzorgondersteuning voor overbelaste mantelzorgers.
- Stimuleren van vrijwilligerswerk en matchen van vraag en aanbod.
- Bieden van ondersteuning aan vrijwilligersorganisaties om kwetsbare mensen te laten meedoen.
- Stimuleren van (buurt)initiatieven van inwoners om elkaar te informeren, leuke dingen met elkaar te doen of elkaar te steunen.
- Versterken van de pedagogische civil¹¹society.
- Vaardigheden ontwikkelen bij inwoners, organisaties en middenstand om kwetsbare inwoners te herkennen en te weten hoe ermee om te gaan.

¹⁰Inclusieve arbeidsmarkt: een arbeidsmarkt waarbij werkgevers werkgelegenheid bieden aan werkzoekenden met een grote afstand tot de arbeidsmarkt.

¹¹Pedagogische civil society: gemeenschappelijke activiteiten van inwoners rondom het grootbrengen van kinderen waarin de verantwoordelijkheid wordt genomen en gedeeld rond het opgroeien en opvoeden van kinderen. Denk aan de ouders, jongeren, buurtbewoners, maar ook familieleden, leraren, sportcoaches etc.

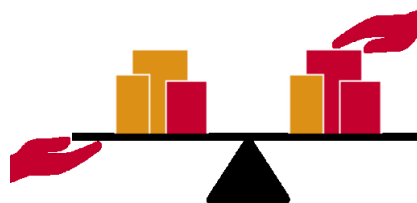
***Kwetsbare
inwoners
doen mee naar
vermogen***

- Voldoende en passend aanbod voor dagopvang en vormen van werk ¹².
- Voldoende en passend (begeleid) vrijwilligerswerk.
- Passende vervoersmogelijkheden.

¹² Zoals participatieplaatsen, nieuw beschut werken, werkervaringsplaatsen, garantiebannen, stages voor kinderen vanuit speciaal onderwijs etc.

Balans herstellen

Doelstellingen

Er is voldoende ondersteuning en zorg beschikbaar voor inwoners die dat nodig hebben

Maatschappelijke opgaven

- Voldoende ondersteuning bij ingrijpende levensgebeurtenissen (zoals scheiding, ernstige ziekte, rouw, langdurige werkloosheid, armoede, schulden).
- Ondersteuning en zorg op maat vanuit Jeugdwet, Participatiewet, Wmo.
- Opzetten of versterken van ketens op nieuwe taken (ex-cliënten beschermd wonen, personen met verward gedrag, 18-/18 plus).
- Activering van thuiszitters¹³.
- Verstrekken van bijstandsuitkeringen en toeleiden naar werk van uitkeringsgerechtigden.
- Aanpak van taalachterstand.

¹³ Thuiszitters: mensen zonder werk, onderwijs, dagbesteding.

Bijlage 2

Overzicht van beleidsthema's en beleidsnota's die vervangen worden door de Maatschappelijke Agenda.

Onderstaand overzicht van de verschillende beleidsthema's binnen het sociaal domein, Daarbij is per thema aangegeven wat het meest recente beleidskader. De kleur **blauw** betekent dat gemeenten wettelijk verplicht zijn om op dat thema beleid te ontwikkelen.

Gezondheid (wet Publieke gezondheid)

- [Gezondheidsnota 2014 – 2018](#).

Sport en cultuur

- Sportnota 2007.
- Cultuurnota 2010 – 2012.

Opgroeien (Jeugdwet)

- [Beleidskader Jeugd gemeente Wijk bij Duurstede 2014-2018](#).
- Regionaal beleidskader Transitie Jeugd Jeugdhulp, route Zuidoost 2015 – 2018.

Leren, werken en meedoen (Participatiewet en wet Passend onderwijs)

- Vrijwilligerswerkbeleid 2002 – 2006.
- Meerjarenbeleidsplan sociaal-economische participatie Kromme Rijn Heuvelrug 2014 – 2018.
- Tweejaarsplan RDWI 2017 – 2018: (net) en vakmanschap.

Maatschappelijke ondersteuning (Wmo 2015 , wet Bopz, wet verplichte geestelijke gezondheidszorg)

- Ouderennota 2007 – 2010.
- [Beleidsregels maatschappelijke ondersteuning 2015](#).
- [Wmo Beleidsplan 2009 – 2012](#).
- Beleidsplan Persoonsgebonden budgetten 2015.
- Beleidsnota Gehandicapten 2009 – 2012.

Zelfstandig en veilig wonen (Woningwet 2015)

- Beleidsplan Beschermd wonen 2015.
- Beleidsnotitie Wonen met zorg 2009.
- [Woonvisie 2016 – 2021](#).

Bijlage 3

Format voor gesprekken inzake de uitvoeringsagenda

Wat is de doelstelling? •	Wat is hierbij de maatschappelijke opgave? Zet de oorspronkelijke opgave om in een SMART (: Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden geformuleerde opgave •	Wat willen we hiermee bereiken? •
Wanneer zijn we tevreden? (resultaat benoemen) •	Hoe gaan we het resultaat monitoren en meten? •	Wordt hier al aan gedaan en door wie? •
Hoe wordt de opgave opgepakt (actielijst?) •	Welke partners gaan hiermee aan de slag? •	Wat is hierin de rol* van de gemeente? •

*Rol aan de hand van de Participatiematrix (bijlage 6 van de MAG).

Bijlage 4

Toekomstblik en de Maatschappelijke agenda

De wens om inzicht te krijgen in de opgaven voor de hele gemeente heeft geleid tot het project Toekomstblik. Toekomstblik biedt zicht op een aantal strategische keuzes voor de periode tot 2027. Het is aan de nieuwe gemeenteraad om zich in de keuzes te verdiepen en daarop voort te borduren vanaf 2018 en verder.

De keuzes en de relatie met de MAG

Hieronder volgt een toelichting op de strategische keuzes uit Toekomstblik die een wederkerige relatie met de MAG hebben.

Strategische keuze 1: Woongemeente voor generaties

Wij zien dat de gemiddelde leeftijd stijgt in Wijk bij Duurstede, de bevolking vergrijsst. Tegelijkertijd komen er meer jonge gezinnen wonen. Rekening houdend met deze ontwikkelingen, kiezen wij er voor om een woongemeente te zijn waar alle generaties zich thuis voelen.

Uit Toekomstblik: een woongemeente waar alle generaties zich thuis voelen

Dit houdt in:

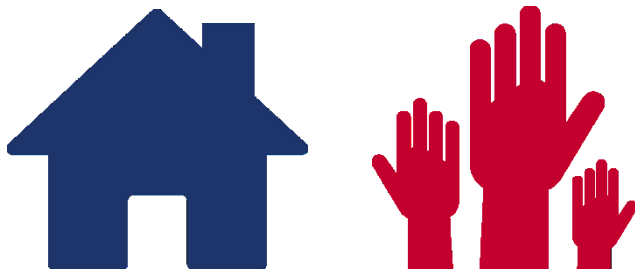
- We willen de samenstelling van de bevolking in evenwicht houden, met zowel jongeren als ouderen.
- We willen onze aantrekkelijkheid voor jonge gezinnen vergroten.
- We betrekken de oudere generatie actief bij onze samenleving, we vinden hun levenservaring, kennis en betrokkenheid waardevol.
- We vinden het belangrijk dat onze jongeren zelfstandige woonruimte bij ons kunnen vinden, maar begrijpen ook dat zij voor studie of werk wegtrekken. We verwelkomen hen graag terug, zodra ze zich willen settelen.
- We zetten in op een betrokken Wijk bij Duurstede waarin men klaar wil staan voor elkaar.
- We willen dat generaties van families zich thuis voelen.

Relatie met de MAG voor dit thema

De MAG gaat uit van een lokale samenleving, waar iedereen een goede en veilige woonplek heeft. Een geschikte woning en een prettige buurt zijn basisvoorwaarden voor de draagkracht van inwoners. Hun draagkracht kan ook benut worden om de Wijkse

samenleving in balans te houden, iedereen te laten meedoen en de 'samenredzaamheid' te bevorderen. Jong en oud zijn daarvoor nodig en kunnen elkaar versterken. Maar ook contacten tussen verschillende culturen dragen daaraan bij.

Voor mensen die (tijdelijk) uit balans zijn is de beschikbaarheid van voldoende aangepaste woningen een aandachtspunt. Het gaat hier om mensen met een functiebeperking (fysiek of psychisch) zoals of voor inwoners die vanuit nieuwe wettelijke taken opgevangen moeten worden (GGZ-cliënten, ex-gedetineerden, ex-cliënten beschermd wonen etc.). Hierin is ook een relatie te vinden met de thema's uit de MAG 'Je plek is je vertrek' en 'Meedoen is een must' en komen er concrete opgaven voor de komende vier jaar.

Strategische keuze 2: Groot genoeg om klein te blijven

Wijk is een relatief kleine gemeente en we hebben niet de ambitie te groot(s) te worden. Want we zijn tevreden met onze grootte.

Uit Toekomstblik: we blijven groot genoeg om klein te blijven

Dit houdt in:

- Om onze gemeente zelfstandig en gezond te houden, is het nodig te blijven investeren. In bijvoorbeeld woningen, voorzieningen, werkgelegenheid voor onze inwoners, bedrijven en toerisme. De groei die daarmee soms gepaard gaat, moet echter functioneel blijven.
- We accepteren dat we niet alle mogelijke voorzieningen in onze eigen gemeente kunnen hebben, omdat we daar te klein voor zijn.
- We bouwen voor onze inwoners, zodat ons inwoneraantal op peil blijft. Maar we bouwen niet om de vraag naar woonruimte van omliggende gemeentes op te vangen.

Relatie met de MAG voor dit thema

Voor gezonde en zelfredzame inwoners is een bepaald voorzieningenniveau nodig zoals onderwijs, sport, cultuur en welzijn. In de MAG wordt geconstateerd dat het basisoniveau van voorzieningen op orde is in Wijk bij Duurstede (welzijn, sport, cultuur, onderwijs etc.). Dit is van belang om in balans te blijven of om je balans te herstellen. Ook zijn er specifieke voorzieningen beschikbaar voor inwoners die kwetsbaar zijn om in disbalans te raken. De Wijkse schaal biedt grote voordelen. Op het terrein van wonen, welzijn, participatie en zorg zijn maatschappelijke partners beschikbaar die graag meewerken aan vernieuwing en verbinding. De lijnen zijn kort en de samenwerking biedt kansen.

Bij alle thema's uit de MAG zijn hierop gericht opgeven opgenomen: 'Kansrijk opgroeien en ontwikkelen', 'Je plek is je vertrek' en 'Meedoen is een must'.

Strategische keuze 3: Zelfbewust samenwerken

Wij zien dat binnen de regio steeds meer gezocht wordt naar mogelijkheden om samen te werken en elkaar te versterken. Van oudsher is onze zelfredzaamheid een kracht. Tegelijkertijd zien we dat we niet alles zelf kunnen of moeten willen kunnen.

Uit Toekomstblik: wij kiezen daarom voor zelfbewust samenwerken

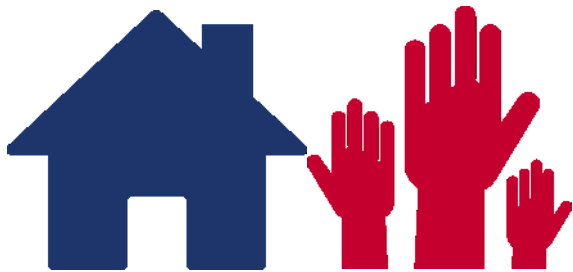
Dit houdt in:

- We zoeken naar oplossingen die zowel onze gemeente als onze regio sterker maken. We werken binnen de regio meer 'met elkaar en niet ten koste van elkaar'.
- We accepteren dat buurgemeentes sommige dingen hebben die wij niet hebben. Daar gaan wij niet mee concurreren, maar we kijken wel hoe wij dit kunnen aanvullen en/of beschikbaar kunnen maken voor onze inwoners.
- We zorgen dat de kernen elkaar aanvullen en streven niet meer naar hetzelfde voorzieningenniveau in iedere kern.
- We willen bewuster worden van onze eigen kracht, waarmee wij ons onderscheiden in de regio en de regio versterken. Op de dingen die we goed doen, mogen wij best trots zijn.

Relatie met de MAG voor dit thema

De MAG gaat uit van 'lokale voorzieningen waar het kan, en benutten van regionale voorzieningen waar nodig'. Ook op het terrein van welzijn, ondersteuning, participatie en zorg. Met name op de zorg- en participatietaken in het sociaal domein zijn in regioverband afspraken gemaakt over gezamenlijke inkoop van zorg en gezamenlijke beleidsontwikkeling en –uitvoering (RSD). Het gaat dan om samenwerking met de gemeenten Bunnik, De Bilt, Utrechtse Heuvelrug en Zeist.

Maar ook de eerder genoemde nieuwe taken (GGZ-cliënten, ex-gedetineerden, ex-cliënten beschermd wonen etc.) vergen aanbod in ondersteuning en wonen, dat de Wijkse schaal te boven zal gaan. Met name bij de thema's 'Je plek is je vertrek' en 'Meedoen is een must' bevat de MAG hiertoe opgaven.

Bijlage 5

Cijfers over thema's in de Maatschappelijke Agenda

De keuzes voor de maatschappelijke opgaven in de MAG zijn deels gebaseerd op cijfermateriaal. Daarbij is gebruik gemaakt van verschillende bronnen:

- Onderzoeksgegevens van de GGD waaronder de volwassenenmonitor 2016, de seniorenmonitor 2016 en verschillende Schoolkrachtonderzoeken (zie ook de GGD Atlas via <https://www.ggdru.nl/gemeenten/ggdatlas.html>).
- *Cliënttevredenheidsonderzoeken Wmo en Jeugd gemeente Wijk bij Duurstede.*
- *Jaarverslagen loket Wijk en Binding.*
- *Burgerpeiling Wijk bij Duurstede 2017.*
- *Digitale overzichten met vergelijkingen tussen gemeenten via <https://www.waarstaatjegemeente.nl/jive>*

In veel gevallen is de informatie als 0-meting aan te merken voor de stand van zaken in Wijk bij Duurstede. De meest recente onderzoeksgegevens zijn vermeld, veelal met een vergelijkingscijfer van de Wijkse situatie in relatie tot de regio/provincie of een landelijke uitkomst.

Onderstaand staat informatie opgenomen ten aanzien van kinderen en jongeren:

- de lichamelijke gezondheid;
- de psycho-sociale gezondheid;
- beweeg-, sport en computergedrag;
- verzuimgegevens;
- jeugdzorg en jeugdhulp;
- kans op armoede.

Ten aanzien van volwassenen en senioren is de volgende informatie beschikbaar:

- de lichamelijke gezondheid;
- sociale contacten en betrokkenheid bij de samenleving;
- zelfredzaamheid;
- vrijwilligerswerk en mantelzorg;
- gevoelens van (on)veiligheid;
- situatie financiën en werk;
- dementie.

Kinderen en jongeren

Lichamelijke gezondheid kinderen en jongeren

Overgewicht (incl. obesitas) kinderen Wijk bij Duurstede

	2012	2014	2016
2-jarigen	8%	8%	7%
5-6 jarigen	10%	8%	6%
13-14 jarigen	11%	12%	16%
10-11 jarigen	11%	14%	15%

Bron: GGD regio Utrecht

Alcoholgebruik jongeren 13 – 17 jaar Wijk bij Duurstede en regio Zuidoost Utrecht

	2012 Wijk	2016 Wijk	2016 ZOU
Afgelopen 4 weken alcohol gedronken	45%	27%	26%
Laatste vier weken dronken of aangeschoten geweest	25%	14%	14%
Ouders keuren alcoholgebruik niet af	56%	47%	---

Bron: GGD regio Utrecht

Drugsgebruik jongeren 13 – 17 jaar Wijk bij Duurstede en regio Zuidoost Utrecht

	2012 Wijk	2016 Wijk	2016 ZOU
Hasj- of wietgebruik afgelopen 4 weken	6%	4%	6%
Harddrugs ooit	5%	1%	1%
Lachgas ooit	---	1%	4%

Bron: GGD regio Utrecht

Psycho-sociale gezondheid kinderen en jongeren

Pesten op school Wijk bij Duurstede en regio Zuidoost Utrecht

	13 – 17 jaar 2012	13 – 17 jaar 2016	Regio Zuidoost
Afgelopen 3 maanden gepest op school	15%	10%	10%

Bron: GGD regio Utrecht

Psychosociale gezondheid jongeren Wijk bij Duurstede en regio Zuidoost Utrecht

	2016 Wijk	2016 Regio ZOU
Psychosociale problematiek 13 – 17 jarigen	15%	13%
Is positief over school 13 – 17 jarigen	49%	---
Weet bij problemen iemand om naar toe te gaan 13 – 17 jarigen	95%	96%
Besprekt problemen met ouders 13 – 17 jarigen	79%	---
Relatie met ouders goed 13 – 17 jarigen	83%	83%

Bron: GGD regio Utrecht

Jongeren die te maken hebben met lichamelijk of psychisch ziek gezinslid

	2016 Wijk	2016 Regio ZOU
Jongeren 13 – 17 jaar	33%	28%

Bron: GGD regio Utrecht

Beweeg-, sport en computergedrag kinderen en jongeren

Sporten en bewegen jongeren Wijk bij Duurstede en regio Zuidoost Utrecht

	10 – 11 jaar 2015	13 – 17 jaar 2016	2016 ZOU
Lid van sportvereniging Jongeren Wijk bij Duurstede	92%	75%	76%
Beweegt minimaal 1 uur per dag (beweegnorm)		18%	19%

Bron: GGD regio Utrecht

Gedrag computeren en tv kijken jongeren Wijk bij Duurstede en regio Zuidoost Utrecht

	10 – 11 jaar 2010	10 – 11 jaar 2015	Regio Zuidoost 2015
2 uur of meer/dag computeren	7%	10%	9%
2 uur of meer/dag tv kijken	17%	18%	12%

Bron: GGD regio Utrecht

Verzuimgegevens kinderen en jongeren

Meldingen leerplicht Wijk bij Duurstede, schooljaar 2016 - 2017

Reden melding	Aantal 2016 - 2017
Zorg/preventie	247
Relatief verzuim*	220
Absoluut verzuim**	41
Vrijstelling van inschrijving	13
Informatie en advies	59
Nazorg Leerplicht	1
Schorsing	25
Dreigende verwijdering	2
De overstap	1
Totaal	609

*Wel ingeschreven op een school maar ongeoorloofd afwezig.

**Wel leerplichtig maar niet ingeschreven bij een school.

Bron: Jaarverslag Leerplicht Wijk bij Duurstede 2016 – 2017.

Uitstroom absoluut verzuim Wijk bij Duurstede, schooljaar 2016 - 2017

Uitstroom	Aantal 2016 - 2017
(Terug) naar school	32
Onterechte melding	2
Vrijstelling	3
Buiten de regio verhuisd	4
Totaal	41

Bron: Jaarverslag Leerplicht Wijk bij Duurstede 2016 – 2017.

Thuiszitters per onderwijssoort Wijk bij Duurstede, schooljaar 2016 - 2017

Uitstroom	Aantal 2016 - 2017
Voortgezet speciaal onderwijs	10
Primair onderwijs	7
Speciaal onderwijs	1
Voortgezet onderwijs	15
Totaal	33

Bron: Jaarverslag Leerplicht Wijk bij Duurstede 2016 – 2017.

Uitstroom absoluut verzuim Wijk bij Duurstede, schooljaar 2016 - 2017

Uitstroom	Aantal 2016 - 2017
(Terug) naar school	32
Onterechte melding	2
Vrijstelling	3
Buiten de regio verhuisd	4
Totaal	41

Bron: Jaarverslag Leerplicht Wijk bij Duurstede 2016 – 2017.

Percentage voortijdig schoolverlaters Wijk bij Duurstede

Voor 2016	2016 – 2017
10%	8%

Bron: Jaarverslag Leerplicht Wijk bij Duurstede 2016 – 2017.

Jeugdzorg en Jeugdhulp

Verwijzingen door de jeugdgezondheidszorg

	2016 Wijk	2016 Regio ZOU
% zuigelingen (0-15 maanden)	31%	28%
% peuters (15 maanden tot 4 jaar 3 maanden)	9%	7%
% schoolkinderen (4 jaar 3 maanden tot 13 jaar)	1%	2%
% pubers (13 tot 18 jaar)	0,2%	0,4%

Bron: GGD regio Utrecht

Jongeren die jeugdhulp ontvangen

	2016 Wijk	2016 Provincie Utrecht
% jongeren tot 18 jaar die jeugdhulp ontvangen	8,9%	10,7%
% jeugdhulp zonder verblijf	8,4%	10,5%
% jeugdhulp met verblijf	1,1%	1%
% jongeren met jeugdbeschermingsmaatregel	0,9%	0,9%

Bron: GGD regio Utrecht

Jeugdhulptrajecten

	2016 Wijk	2016 Provincie Utrecht
% Jeugdhulp zonder verblijf	81,4%	82,8%
% Jeugdhulp met verblijf	10,5%	8,9%
% Jeugdbescherming	8,1%	6,9%
% Jeugdreclassering	0%	1,4%

Bron: waarstaatjegemeente.nl.

Kans op armoede

Kinderen met kans op armoede: kinderen 0 – 18 jaar die opgroeien in een gezin met een inkomen tot 120% van het wettelijk sociaal minimum

2013 Wijk	2013 Landelijk
7,2%	13%

Bron: waarstaatjegemeente.nl

Jongeren 13 – 17 jaar die aangeven dat het gezin thuis enige tot grote moeite heeft met financieel rondkomen

2016 Wijk	2016 Regio ZOU
8%	7%

Bron: GGD regio Utrecht

Volwassenen en senioren (65+)

Lichamelijke gezondheid

Overgewicht

	2012	2016
Volwassenen 19 – 64 jaar	49%	48%
Senioren 65 jaar +	58%	60%

Bron: GGD regio Utrecht

Valincidenten per 10.000 inwoners van 65 jaar en ouder

Wijk 2015	Landelijk 2015
141	190

Bron: waarstaatjegemeente.nl

(Zeer) goed ervaren gezondheid

	2012	2016
Volwassenen 19 – 64 jaar	83%	85%
Senioren 65 jaar +	66%	68%

Bron: GGD regio Utrecht

Sociale contacten en betrokkenheid bij de samenleving en de buurt

Sociale contacten Wijk bij Duurstede en regio Zuidoost Utrecht volwassenen 19 – 64 jaar

	2016 Wijk	2016 Regio ZOU
Ernstig eenzaam	4,9%	8,3%
Sociaal weerbaar	66,5%	61,1%
Contacten in de buurt: < 1x per maand	3,6%	---
Contacten in de buurt: zelden of nooit	7,2%	---

Bron: GGD regio Utrecht

Sociale contacten Wijk bij Duurstede en regio Zuidoost Utrecht ouderen 65+

	2016 Wijk	2016 Regio ZOU
Ernstig eenzaam	7,9%	8,6%
Sociaal weerbaar	51,8%	49,4%
Contacten in de buurt: < 1x per maand	4,2%	3,8%
Contacten in de buurt: zelden of nooit	7,2%	6,2%

Bron: GGD regio Utrecht

Betrokkenheid bij samenleving Wijk bij Duurstede en regio Zuidoost Utrecht

	2016 Wijk	2016 Regio ZOU
Heeft weleens het gevoel buiten de samenleving te staan 19 – 64	13,3%	19,9%
Heeft weleens het gevoel buiten de samenleving te staan 65+	26,2%	22,9%

Bron: GGD regio Utrecht

Betrokkenheid bij de eigen buurt

	2016 Wijk	2016 Nederland
Ik voel me thuis in de buurt	81%	86%
Buurtbewoners gaan op een prettige manier met elkaar om	69%	74%
Buurtbewoners staan altijd klaar voor elkaar	56%	56%

Bron: Burgerpeiling Wijk bij Duurstede 2017

Bereidheid om zich te gaan inzetten voor de eigen buurt in de toekomst

	2016 Wijk	2016 Nederland
Ja, zeker	25%	20%
Ja, misschien	57%	58%

Bron: Burgerpeiling Wijk bij Duurstede 2017

Zelfredzaamheid

(Ernstig) beperkt vanwege problemen met de gezondheid

	2016 Wijk	2016 Regio ZOU
Volwassenen 19 – 64 jaar	2,7%	3,5%
Senioren 65 jaar +	5,3%	6,8%

Zelfredzaamheid Wijk bij Duurstede en regio Zuidoost Utrecht volwassenen 19 - 64

	2016 Wijk	2016 Regio ZOU
Kan voor hulp of zorg terugvallen op familie	95,7%	94,7%
Kan voor hulp of zorg terugvallen op vrienden/kennissen	93,6%	94%
Kan voor hulp of zorg terugvallen op mensen in de buurt	89,9%	88,2%
Heeft geen mensen om zich heen die willen helpen/karweitjes willen doen	12,9%	14,9%
Heeft niemand om mee te praten over persoonlijke problemen	4,8%	7,2%
(zeer) goed ervaren gezondheid	85,1%	82,8%
Heeft één of meer langdurige ziekte(n) of aandoeningen	26,5%	
Onvoldoende regie over eigen leven	4,6%	6,8%

Bron: GGD regio Utrecht

Zelfredzaamheid Wijk bij Duurstede en regio Zuidoost Utrecht ouderen 65+

	2016 Wijk	2016 Regio ZOU
Kan voor hulp of zorg terugvallen op familie	87,5%	87,9%
Kan voor hulp of zorg terugvallen op vrienden/kennissen	85,3%	85,2%
Kan voor hulp of zorg terugvallen op mensen in de buurt	82,1%	82,8%
Heeft geen mensen om zich heen die willen helpen/karweitjes willen doen	12,3%	13,3%
Heeft niemand om mee te praten over persoonlijke problemen	11,3%	12%
(zeer) goed ervaren gezondheid	68,3%	66,9%
Heeft één of meer langdurige ziekte(n) of aandoeningen	48%	48,9%
Ernstig beperkt vanwege problemen met gezondheid	5,3%	6,6%
Onvoldoende regie over eigen leven	12%	11,6%

Bron: GGD regio Utrecht

Vorm van ondersteuning die Wmo-cliënten ontvangen in Wijk bij Duurstede in 2016

	2016 Wijk
Hulp bij het huishouden	46,7%
Rolstoel	27%
Pas collectief vervoer	27%
Scootmobiel of andere 'rolvoorziening'	24,4%
Woonvoorziening of woningaanpassing	15,2%
Begeleiding bij dagbesteding	10,7%
Begeleiding bij structuur aanbrengen	5,9%
Begeleiding bij zelfstandig wonen	5,6%
Logeervoorziening	1,1%

Bron: CTO-onderzoek Wmo 2017

Andere vormen van ondersteuning die Wmo-cliënten in Wijk bij Duurstede ontvangen in 2016

	2016 Wijk
Hulp van partner, familie, vrienden of burens	81,9%
Particuliere schoonmaakster	16,7%
Welzijnsvoorzieningen zoals klussendienst, ouderen activiteiten, was- en strijkservice	15,3%
Hulp van een individuele vrijwilliger	5,6%

Bron: CTO-onderzoek Wmo 2017

Vrijwilligerswerk en mantelzorg

Vrijwilligerswerk en mantelzorg Wijk bij Duurstede en regio Zuidoost Utrecht 19 – 64 jaar

	2016 Wijk	2016 Regio ZOU
Doet vrijwilligerswerk	31%	35,4%
Is mantelzorger	16,9%	16,9%
Voelt zich overbelast als mantelzorger	7,5%	12,8%
Heeft behoefte aan respijtzorg	13,3%	16,6%
Heeft behoefte aan informatie als mantelzorger	16,7%	17,6%

Bron: GGD regio Utrecht

Vrijwilligerswerk en mantelzorg Wijk bij Duurstede en regio Zuidoost Utrecht ouderen 65+

	2016 Wijk	2016 Regio ZOU
Doet vrijwilligerswerk	32,6%	36,5%
Is mantelzorger	15,9%	16,7%
Voelt zich overbelast als mantelzorger	16,3%	14,7%
Heeft behoefte aan respijtzorg	15,6%	12,3%
Heeft behoefte aan informatie als mantelzorger	14,3%	12,6%

Bron: GGD regio Utrecht

Soort van vrijwilligerswerk in verenigingsverband volwassenen

	2016 Wijk
Sportvereniging	39%
Gezelligheidsvereniging	8%
Religieuze of maatschappelijke vereniging	15%
Culturele vereniging	12%
Overige vrije tijdsvereniging	13%

Bron: Burgerpeiling Wijk bij Duurstede 2017.

Inzet voor anderen de afgelopen 12 maanden volwassenen

	Intensief	Incidenteel	(Vrijwel) nooit
Zorg aan een hulpbehoevende naaste (mantelzorg)	19%	29%	52%
Hulp aan buren	6%	63%	30%
Aandacht voor buren in een zorgwekkende situatie (eenzaamheid, zelfverwaarlozing of andere probleemsituatie)	4%	37%	59%
Vrijwilligerswerk	17%	22%	60%

Bron: Burgerpeiling Wijk bij Duurstede 2017.

Gevoelens van (on)veiligheid

Veiligheid en onveiligheid Wijk bij Duurstede en regio Zuidoost Utrecht

	2016 Wijk	2016 Regio ZOU
Ooit slachtoffer geweest huiselijk geweld 19 – 64 jaar	7,4%	8,2%
Beledigd, getreiterd, gekleineerd, uitgescholden 65+	6,3%	4,7%
Lichamelijk geweld 65+	0,5%	0,3%
Voelt zich weleens onveilig overdag volwassenen	5,2%	5,3%
Voelt zich weleens onveilig overdag 65+	6,6%	6,3%
Voelt zich weleens onveilig 's nachts volwassenen	12,2%	16,1%
Voelt zich weleens onveilig 's nachts 65+	14,4%	14,7%

Bron: Burgerpeiling Wijk bij Duurstede 2017.

Dementie

Aantal inwoners met dementie: jaar 2015 + prognose in aantallen

Wijk 2015	269
Wijk 2020	320
Wijk 2030	540
Wijk 2040	810

Bron: Alzheimer stichting.

Situatie financiën en werk

Financiële situatie Wijk bij Duurstede en regio Zuidoost Utrecht 19 – 64 jaar

	2016 Wijk	2016 Regio ZOU
Enige tot grote moeite met rondkomen	12,2%	15,2%
Problematische schulden	5,1%	5,2%

Bron: GGD regio Utrecht

Financiële situatie Wijk bij Duurstede en regio Zuidoost Utrecht 65+

	2016 Wijk	2016 Regio ZOU
Enige tot grote moeite met rondkomen	12,2%	8,6%
Problematische schulden	1,8%	1,2%

Bron: GGD regio Utrecht

Aantal huishoudens met bijstandsuitkeringen: % van aantal huishoudens

2016 Wijk	2016 Landelijk
2,8%	5,7%

Bron: waarstaatjegemeente.nl

Werkloze beroepsbevolking: aantal per 1000 inwoners 15 – 64 jaar

2016 Wijk	2016 Landelijk
65	48

Bron: waarstaatjegemeente.nl

Bijlage 6

Participatiematrix: rollen vanuit regiegemeente

Participatiematrix

++

→

--

Verantwoordelijkheid voor maatschappelijke effecten

+ + ↓ Invloed op de realisatie ↓ + +	Participatietrap ↓	Direct	(In)direct	Systeem (Meta)	Mede	Politiek aanspreekbaar (slechts)	Geen
	Direct	Zelf Presterend Uitvoerend					
	(In)direct		Opdracht - gever				
	Voorwaarden scheppend / stellend			Regisseur			
	Participerend				Coproducent		
	Faciliterend					Supporter	
	Geen						Toeschouwer

Zelf presterend / uitvoerend

Definitie: Niemand anders dan de gemeente kan het doen, want er is geen (geschikt) alternatief en er is een dringende noodzaak of sprake van een wettelijke verplichting.

Wat betekent 'kwaliteit' bij deze trede? Wanneer is de kwaliteit goed?

De gemeente gaat over zowel de kwaliteit van het resultaat (wat) als van het proces (hoe). De kwaliteit is goed als het resultaat conform de vooraf gestelde eisen is opgeleverd of het beleid conform wordt uitgevoerd. Indien wordt afgeweken van resultaat of beleid moet de gemeente hier tijdig transparant over zijn, moet dit verantwoord zijn en duidelijk zijn waarom.

In het proces moet een minimum aan verspillingen zitten.

De ambitie van de gemeente ten opzichte van benchmarks moet gedefinieerd zijn (welke norm hanteren we?).

Welke competenties zijn nodig om deze trede goed te doen? Welk gedrag van de gemeente hoort bij deze trede?

Deskundig (o.a. weten wanneer wordt voldaan aan wettelijke eisen), communicatief, mogelijk maken binnen de grenzen.

Welk belang heeft de gemeente?

Betrouwbaar zijn -> we doen wat we zeggen en we zeggen wat we doen. In lijn met de bestuurlijke visie en de wet.

De uitvoering van de taak servicegericht en efficiënt uitvoeren.

Wie beschikt over de financiële middelen?

De gemeente.

Waar zit de beslissingsmacht?

Bij de gemeente.

Wat zet de gemeente in? Wat 'geeft' de gemeente?

De gemeente zet geld en personeel in (tijd, kennis en vaardigheden).

Opdrachtgever Definitie: De gemeente heeft een duidelijke verantwoordelijkheid en wil invloed hebben en voorwaarden stellen en heeft zo grip op de inhoud (het ‘wat’). Derden gaan binnen deze voorwaarden over de wijze van uitvoering (het ‘hoe’). Er is sprake van een hiërarchische verhouding (vanuit de gemeente bezien is haar positie altijd bovengeschiedt) en/of een opdrachtgever/opdrachtnemer-relatie (denk aan de ODRU).
<i>Wat betekent ‘kwaliteit’ bij deze trede? Wanneer is de kwaliteit goed?</i> De rollen van opdrachtgever en opdrachtnemer zijn duidelijk gescheiden en de taak wordt uitgevoerd volgens de vooraf door de gemeente (opdrachtgever) gestelde randvoorwaarden. De vooraf bepaalde resultaat worden gehaald (het ‘wat’). Zowel opdrachtgever als opdrachtnemer monitoren (stellen, controleren en voeden van KPI’s) of de uitvoering dichterbij het resultaat leidt of juist niet, escaleren hierop en sturen bij overeenkomstig gemaakte afspraken. Als je bovendien eigenaar bent stelt dit extra eisen (denk aan RID).
<i>Welke belangrijkste competenties zijn nodig om deze trede goed te doen? Welk gedrag van de gemeente hoort bij deze trede?</i> Formuleren van een heldere opdracht incl. procesvereisten, bewaken en beheren van de opdracht. Kunnen beoordelen van het resultaat, indien nodig escaleren.
<i>Welk belang heeft de gemeente?</i> Meer kwaliteit, minder kwetsbaarheid, minder kosten. Beschermen van de reputatie (wel loslaten van de uitvoering, niet van de verantwoordelijkheid). Samenhang met de andere opgaven van de gemeente.
<i>Wie beschikt over de financiële middelen?</i> De gemeente.
<i>Waar zit de beslissingsmacht?</i> Bij de gemeente, mogelijk gemandateerd.
<i>Wat zet de gemeente in? Wat ‘geeft’ de gemeente?</i> De gemeente zet geld en personeel in (tijd, kennis en vaardigheden voor opdrachtgeverschap). En geeft de opdrachtnemer het vertrouwen dat de opdracht goed uitgevoerd wordt volgens de gemaakte afspraken. Objectieve gegevens moeten dit vertrouwen staven (door een passende verantwoording).

Regisseur

Definitie: De gemeente bepaalt welke ambitie zij heeft en welke grenzen hier aan zitten (beleidskaders) en bepaalt zo het systeem waarbinnen de spelers (andere partijen) het spel kunnen spelen. Die andere partijen voeren het proces ('het hoe') en bepalen de inhoud ('het wat'). De gemeente beoordeelt of het spel binnen de kaders gespeeld wordt en past wanneer nodig kaders aan.

Wat betekent 'kwaliteit' bij deze trede? Wanneer is de kwaliteit goed?

De gemeente zorgt voor duidelijkheid over de kaders en de doelen en bepaalt hiermee de ruimte voor alle spelers. De gemeente kan ook de proceskwaliteit bewaken.

Welke belangrijkste competenties zijn nodig om deze trede goed te doen? Welk gedrag van de gemeente hoort bij deze trede?

Overzicht over het speel- en krachtenveld.

Kunnen beoordelen of er interventies ten opzichte van het systeem of van de spelregels nodig zijn.

Begrijpen welke systeemvereisten nodig zijn.

Verbinden.

Welk belang heeft de gemeente?

Om met draagvlak een resultaat te halen.

Dat het goede spel gespeeld kan worden en de resultaten die zij ambieert haalbaar zijn.

Wie beschikt over de financiële middelen?

Alle partijen kunnen financiën inbrengen.

Waar zit de beslissingsmacht?

Dat wordt met de spelregels bepaald.

Wat zet de gemeente in? Wat 'geeft' de gemeente?

Alle middelen die zij in wil zetten, afhankelijk van het desbetreffende spel, zoals tijd geld, regelgeving, of haar positie als centrale en verbindende partij.

Coproducent

Definitie: De gemeente heeft de wens dat bepaald beleid of een activiteit van de grond komt en de realisatie daarvan doet ze vanuit een gelijkgestelde positie in samenwerking met andere partijen. Deze gelijkgestelde positie moet door alle partijen geaccepteerd en geborgd worden. Het initiatief kan van buiten komen of van binnenuit.

Wat betekent 'kwaliteit' bij deze trede? Wanneer is de kwaliteit goed?

Draagvlak bij alle deelnemers. Aan het einde van de route kijk je elkaar aan en kun je zeggen 'dit hebben we goed gedaan/bereikt'. Er is sprake van een win-win uitkomst. De kwaliteit van de inhoud wordt bepaald door alle deelnemers.

Welke belangrijkste competenties zijn nodig om deze trede goed te doen? Welk gedrag van de gemeente hoort bij deze trede?

Gebruik maken/leveren van de eigen kwaliteiten, zien en gebruik maken van de kwaliteiten van de ander.

Breed repertoire aan interventies.

Open houding, luistervaardig en sensitief.

Onderhandelen.

Rolvast.

Welk belang heeft de gemeente?

Imago: gezien worden als gewaardeerd partner.

Meer draagvlak.

Kan goedkoper zijn.

Beheerfase kan eenvoudiger te regelen zijn.

Wie beschikt over de financiële middelen?

Iedereen, iemand of niemand.

Waar zit de beslissingsmacht?

Bij alle partners. Maar alle partijen moeten zich realiseren dat de gemeente als enige politiek aanspreekbaar is. Je kunt je als gemeente dingen *niet* permitteren, die anderen wel kunnen.

Wat zet de gemeente in? Wat 'geeft' de gemeente?

De gemeente zet hier onder andere haar reputatie in, met daarbij het risico op reputatieschade. Daarnaast zet de gemeente tijd en vaardigheden in.

Supporter Definitie: Anderen bepalen doelen en context. De gemeente is supporter en beweegt mee omdat zij het belang ziet van het maatschappelijk effect of hierop wordt aangesproken. Er zijn geen tegenstrijdigheden met wettelijke of gemeentelijke kaders. Dit kan door de inzet van positie of middelen (capaciteit, kennis of geld). De inzet van de gemeente mag niet leiden tot een langdurige afhankelijkheidsrelatie. De verhouding gemeente - ander (instelling, inwoner,...) kan diffuus zijn, maar is vanuit de gemeente gezien ondergeschikt.
<i>Wat betekent 'kwaliteit' bij deze trede? Wanneer is de kwaliteit goed?</i> Kwaliteit wordt door anderen bepaald .Er wordt voldaan aan maatschappelijk bepaalde normen.
<i>Welke belangrijkste competenties zijn nodig om deze trede goed te doen? Welk gedrag van de gemeente hoort bij deze trede?</i> Sensitief. Het vermogen om verantwoordelijkheden daar te laten waar ze horen. Rolvast.
<i>Welk belang heeft de gemeente?</i> Succesvol maatschappelijk functioneren/een gezonde gemeenschap.
<i>Wie beschikt over de financiële middelen?</i> Het initiatief/de samenleving (sponsors). <u>Eventueel</u> ook de gemeente. De vorm hiervoor is een subsidie. Is de gemeente supporter dan mag de subsidie van de gemeente echter nooit voorwaardelijk zijn voor het voortbestaan van de voorziening/activiteit.
<i>Waar zit de beslissingsmacht?</i> Het initiatief/de samenleving.
<i>Wat zet de gemeente in? Wat 'geeft' de gemeente?</i> De gemeente zet hier onder andere haar reputatie in, met daarbij het risico op reputatieschade. Daarnaast zet de gemeente eventueel faciliteiten, tijd en kennis in.

Toeschouwer Definitie: De gemeente heeft geen verantwoordelijkheid voor het onderwerp. De gemeente zet dus geen middelen in, bepaalt geen resultaten en voert geen invloed uit op andere partijen. Dit kan alleen als het zo geaccepteerd wordt door de omgeving.
<i>Wat betekent 'kwaliteit' bij deze trede? Wanneer is de kwaliteit goed?</i> Dit wordt maatschappelijk bepaald.
<i>Welke belangrijkste competenties zijn nodig om deze trede goed te doen? Welk gedrag van de gemeente hoort bij deze trede?</i> Waarnemen/toeschouwen.
<i>Welk belang heeft de gemeente?</i> Zelfredzaamheid van de samenleving.
<i>Wie beschikt over de financiële middelen?</i> Initiatiefnemers/samenleving.
<i>Waar zit de beslissingsmacht?</i> Initiatiefnemers/samenleving.
<i>Wat zet de gemeente in? Wat 'geeft' de gemeente?</i> Niets.